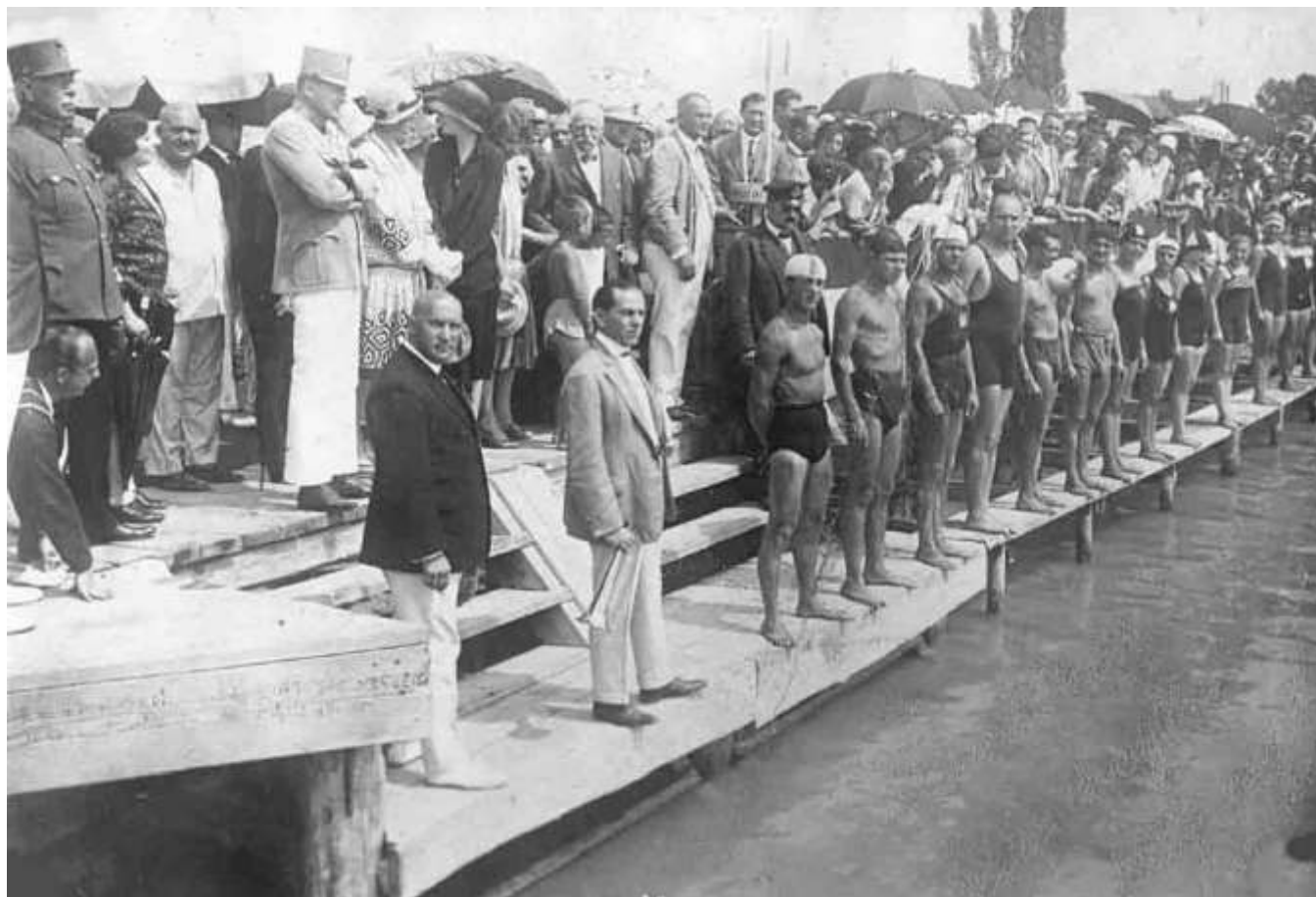

TÓTH-BENCZE TAMÁS

EGY ÉREM KÉT OLDALA

Az arácsi rajt előtt. Alsó sor balról jobbra: Rechnitz Viktor versenybíró, [?] indító. A versenyzők: Almássy Béla, Icsy Rezső, Szabó [?], dr. Labori Károly, dr. Wutskits György, Geőcze János és a hölgyek.
Felső sor: baloldalt katonaruhában, fehér nadrágban a verseny fővédnöke: József Ferenc főherceg.

Az 1. világháború utáni Balaton-átúszások (Balatonfüred és Siófok között) történetének érdekes epizódja, hogy ugyanarról a versenyről két homlokegyenest eltérő beszámoló ismeretes. Ajánljuk ezeket olvasóink szíves figyelmébe.

Az elmúlt évben Almássy Béla balatonfüredi pincér özvegye a Helytörténeti Gyűjteménynek ajándékozott egy fotót (L.sz.: F 2007.52.1), amely az 1927-es Balaton-átúszás rajt előtti pillanatait örökítette meg. A kép hátoldalán az egykori tulajdonos kézírásos feljegyzései olvashatók a versenyről. Elsőként ezt ismertetjük.

Almássy Béla visszaemlékezése szerint 1927. augusztus 20-án [*helyesen: augusztus 6.*¹] a jelenlegi arácsi (Esterházy) strandon délelőtt 10⁰⁰ órakor hat férfi és hat nő indult ezen az átúszó versenyen. Almássy Béla az FTC színeiben versenyzett, meglehetősen jó formában. A kiírt 14 km távolság szerinte csak papíron volt 14 km, valójában ennél

többet kellett teljesíteni. A szabályok nagyon szigorúak voltak: a versenyzőket tájékoztatni a verseny állásáról tilos volt. A kíséző csónakokban az evezős mellett egy versenyellenőr is helyet foglalt. A kísérés csak a versenyző mögött volt engedélyezett. Táplálékot, és innivalót kizárólag a csónak érintése nélkül vehettek magukhoz a versenyzők. A táv felén túl vihar és felhőszakadás tört ki. Almássy szerint a mögötte úszó Geőcze a kialakult zűrzavart és azt, hogy a versenyzők, és a közreműködők magukkal voltak elfoglalva, arra használta fel, hogy kísézőjével a csónakba kapaszkodva vontattatta magát, és így eléje került. Elsőnek Geőcze ért a Sió bejáratánál lévő célba, s a nézőközönség azt hitte, hogy ő az első. A kíséző csónakban lévő ellenőr azonban a verseny után jelentette a versenybírósnak a szabálytalanságot, és azt is, hogy meg akarták vesztegetni. Így Geőcze Jánost, a MAE versenyzőjét diszkvalifikálták, és a verseny

győztese Almássy lett. Viszont érdekes, hogy Almássy szerint rövidebbel ezután visszavonták Geőcze kizárását, így őt – Almássyt – megfosztották a győzelemtől. Almássy emlékei szerint a 13 indulóból a versenyt 4 nő, és 3 férfi feladta.

Eredmények [Almássy verziója szerint]:

Férfiak:

- I. Almásy Béla (FTC) 3 óra 17 perc
- II. dr. Labori Károly (MUE) 3 óra 32 perc
- III. dr. Wutskits György (MAFC) 4 óra 10 perc

Nők:

- I. Belházy Bimbi (MUE) 4 óra 20 perc
- II. Szilágyi Marian (FTC) 4 óra 28 perc
- III. Somfai Eszter (MOE) 4 óra 40 perc

Almássy Béla úgy emlékezett, hogy a háború utáni első Balaton-átúszó versenyt 1924-ben rendezték, és azon harmadik helyezést ért el. [Valójában 1922-ben tartották, augusztus 20-án² Valószínűleg azzal keverhette össze, hogy 1924-ben rendezték azt a versenyt, amelyen ő először indult. Továbbá véleményem szerint nem lehetetlen, hogy az 1925-ös versennyel is keverhette visszaemlékezéseit, ahol a verseny első részében valóban vezetett, és nem lehetetlen, hogy Geőcze 1927-es meztelen célbaérését párosította tudat alatt a kizárással. A 27-es versenyen Szekrényessy Attila szerint sem Szabó, sem Wutskits nem indult, ellentétben azzal, ahogy az Almássy feljegyzései szerint a kép hátulján olvasható. De az is elképzelhető, hogy valóban úgy történtek az események, ahogyan arra Almássy emlékezett.]

És most lássuk a „hivatalos” verziót, Szekrényessy Attila kutatásai szerint.³

Az 1927-es Szekrényessy Kálmán emlékversenyre 13 nevezés érkezett. Augusztus 6-án⁴ a füredi strandon fél tíztől Balogh János cigányprimás bandája a gyülekező közönséget szórakoztatta, miatt a díszvendégek (József Ferenc főhercegre és feleségére), valamint a versenyzőkre vártak. Tíz óra után megérkezett a főhercegi pár, őket báró Wlassics Tibor, a Balatoni Társaság elnöke köszöntötte. A hat férfi és hét hölgyúszó kissé megkésve sorakozott fel a balatonarácsi Esterházy strandfürdő fa hídján. Ezt követően Füzesséry Zoltán, a MVE elnöke üdvözölte a versenyzőket, akik a tervezett tíz óra helyett, háromnegyed tizenegykor startoltak. Az

úszókat több evezős csónak kísérte.

A rajt után mintegy háromnegyed órával indult a kikötőből a síófoki révkapitányság „Ágnes” nevű motorosa, mely a versenybírákat és a sajtó képviselőit szállította. Az érdeklődőket és a versenyzőket hoztatózóit a „Hekla” [Helka] személyszállító gőzös, valamint a „Hableány” motoros vitte. A verseny meglehetősen kalandos vállalkozásnak bizonyult. Geőcze rögtön a mezőny élére tört, és sikerült is vezetését mindvégig megtartania, sőt már a verseny elején előnyét mintegy száz méterre növelte. Dr. Szilárdffy György (MVE) félórás úszás után feladta a versenyt. Déli tizenkét óra után viharosra fordult az idő. Ekkor adta fel a második férfiúszó, dr. Labori Károly. Háromnegyed egy körül megkezdődött a felhőszakadás. Ekkor szállt ki a versenyből Barcza Elemér (MUE), és Icsey Rezső (MUE). Az élen haladó Geőcze ekkor már túl volt a nyolcadik kilométerén, és közel hatszáz méterrel vezetett Almássy előtt. A viharban komoly kavargás támadt, a borulékony csónakok utasai a nagyobb hajókra húzódtak. Fél háromkor állt el az eső, a Balaton is lecsillapodott, és folytathatták a versenyt. Két férfi és öt nő maradt csupán versenyben. Az élen Geőcze, utána Almássy, a harmadik helyen Belházy Margit (Bimbi), őt követte Szilágyi, Ulbing, Filcs és Pethő.

Geőcze Jánost a parton nagy lelkesedéssel fogadták. Néhány száz méterre a céltól – a tavalyihoz hasonlóan ezúttal is – elhagyta az ereje, de a szurkolók biztatására újra összeszedte magát. A nagy igyekezet következtében azonban elveszítette fűrdőnadrágját, és pucéran érkezett be a célba. A második helyezett Almássy, partot érve, összerogyott. Mesterséges lélegeztetéssel (és konyakkal) próbálták magához téríteni, azonban folyton összeesett a kimerültség miatt.

A nehéz, viharos Balatonban lezajlott viadal eredménye a következőképpen alakult:

1. Geőcze János (OTE): 5 óra 13 perc
2. Almássy Béla (ESE) 5 óra 49 perc
3. Belházy Margit (Bimbi) (MUE) 5 óra 52 perc
4. Szilágyi Margit (FTC) 5 óra 58 perc
5. Ulbing Gizella (MUE) 6 óra 15 perc
6. Filcs Elza (MUE) 6 óra 42 perc
7. Pethő Piroska (MUE) 6 óra 49 perc

Jegyzetek:

1. Balaton. 1927. szeptember, 118. p.
2. Lichtneckert András szerk: Balatonfüred és Balatonarács története. Balatonfüred, 1999. 695. p.
3. Szekrényessy Attila: A Balaton-átúszások története. Budapest, 2005. 107 – 111. p.
4. Balaton. 1927. szeptember, 118. p.